

4. MOŽNOSTI A NÁSTROJE ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU A REGULACE ZATÍŽENÍ ÚZEMÍ CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI JIZERSKÉ HORY

Pro pochopení možností a nástrojů rozvoje a regulace sportovně rekreačních aktivit na území CHKO Jizerské hory je nezbytné definovat postavení a kompetence tzv. cílových skupin, které ovlivňují rozvoj území.

LIBERECKÝ KRAJ

Pravomoce členů krajského zastupitelstva jsou delegovány zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích, v platném znění. Z pohledu řešení problematiky jsou významné zejména § 14 a § 35. Dle těchto ustanovení patří do samostatné působnosti zejména:

- § 14 (2) pečovat v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o komplexní územní rozvoj, etc., především o uspokojování potřeby ochrany rozvoje zdravých životních podmínek, etc.
- § 35 (2) koordinovat rozvoj územního obvodu, schvalovat programy rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních předpisů, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění
schvalovat územně plánovací dokumentaci pro území kraje a vyhlášovat její závazné části
obecně závaznou vyhláškou kraje

Z uvedeného vyplývá, že zastupitelstvo kraje odpovídá za volbu strategie směřující k rozvoji svého kraje. Strategie rozvoje kraje, Program rozvoje kraje a další programové a koncepční dokumenty jsou projednávány s laickou i odbornou veřejností, institucemi, organizacemi, obcemi a následně schváleny zastupitelstvem kraje. Stávají se společenským zadáním / politikou pro rozvoj kraje.

Územní plán kraje je závazným dokumentem, jehož projednání a schválení, podléhá veřejnoprávnímu a právně vymahatelnému postupu. Výsledkem procesu pořízení územního plánu je schválení závazné části územního plánu zastupitelstvem kraje a schválení vyhlášky o závazných částech územního plánu obce. Územní plán definuje, z pohledu řešení problematiky, principy a obecné směry rozvoje cestovního ruchu, koridory pro stavby regionálního významu a regulativy činností (viz kapitola 3.2.).

Nástroje řízení a rozvoje kraje:

- Vize a strategie rozvoje kraje.
- Program rozvoje kraje.
- Oborové programy a koncepce rozvoje kraje
- Rozpočet kraje.
- Finanční grantové prostředky.
- Územní plán kraje.
- Projekty.
- Odborná a metodická pomoc obcím.

OBCE V ZÁJMOVÉM ÚZEMÍ

Pravomoce členů obecního zastupitelstva jsou delegovány zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění (§ 84). Dle tohoto ustanovení je na prvním místě vyhrazeno právo:

- a) schvalovat program rozvoje územního obvodu obce.

Uvedený paragraf dále vymezuje činnosti, které logicky vyplývají z programu rozvoje obce a jsou současně nástroji plnění tohoto programu:

- b) schvalovat územní plán obce a regulační plán a vyhlášovat jejich závazné části obecně závaznou vyhláškou
- c) schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce
- d) zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce.

Stejně jako ustanovení § 7, § 10 a § 35 jsou převážná část ustanovení § 84 svým charakterem zaměřena na rozhodování o ekonomice obce. Jinak řečeno – zastupitelstvo odpovídá za volbu strategie směřující k rozvoji své obce. Rozpočet, jako ekonomický nástroj rozvoje obce a územní plán, jako územní nástroj rozvoje obce a plnění programu rozvoje obce.

Program rozvoje obce není povinným nástrojem obce, jeho projednání a schválení nepodléhá jasné definovanému a vymahatelnému veřejnoprávnímu projednání. Rovněž schválený program rozvoje obce není právně vymahatelným dokumentem.

Územní plán je závazným dokumentem, jehož projednání a schválení, jakož i změny, podléhají veřejnoprávnímu a právně vymahatelnému postupu. Výsledkem procesu pořízení územního plánu je schválení závazné části územního plánu zastupitelstvem obce a schválení vyhlášky o závazných částech územního plánu obce. Územní plán definuje, z pohledu pouze řešené problematiky, jednak stavby a plochy určené pro rekreaci a sport, např. sjezdové tratě a sportovní plochy, a dále definuje koncepci rozvoje cestovního ruchu obce (viz kapitola 3.4.).

Jedním ze vstupů pro zpracování územního plánu obce je program rozvoje obce, program rozvoje mikroregionu a programové dokumenty kraje. Jedná se o tzv. „společenské zadání“, jehož zapracování je případně omezeno limity rozvoje území či stanovisky dotčených orgánů.

Nástroje řízení a rozvoje obcí:

- Vize a strategie rozvoje obce.
- Program rozvoje obce.
- Strategický plán rozvoje obce.
- Rozpočet obce a další finanční zdroje.
- Územní plán obce.
- Regulační plán obce.
- Projekty.

MIKROREGIONY

Koncipovat vhodnou strategii pro realizaci programu rozvoje obce, zejména malé obce, je velmi obtížné. Záleží na řadě okolností. Je jisté, že programový dokument může přesahovat rámec zejména ekonomických možností obce. Proto je důležité ekonomické posouzení programových cílů a posouzení ekonomických zdrojů. Při úvahách o rozvoji obce je třeba překročit rámec obce a posoudit programové cíle v rámci mikroregionů. Vždyť prvotním impulsem vzniku mikroregionů byla právě snaha o vytváření struktur pro společné získávání finančních prostředků, ať již krajských a posléze i evropských. Zejména problematika cestovního ruchu a rekreace spadá právě do této oblasti.

Mikroregiony vytvářejí společné vize, strategie a programové dokumenty, které definují společné cíle a opatření, kterými lze dospět k požadovaným výsledkům (viz kapitola 3.3.). Mnohdy je impulsem pro vznik regionu realizace jednoho konkrétního projektu a následně tento impuls vede k definování nadřazených dokumentů.

Společná platforma/územní generel je v případě rozvoje mikroregionů tou úrovní, která může významně pomoci diskusím o projektech, které přesahují rámce územně plánovacích dokumentací obcí/územních plánů obcí. Nadřazená územně plánovací dokumentace/územní plán kraje je již dokumentem příliš vzdáleným požadované úrovni a podrobnosti.

Nástroje a možnosti řízení a rozvoje mikroregionů:

- Strategické a programové dokumenty rozvoje mikroregionů.

- Generely/územní studie rozvoje mikroregionů.
- Společné projekty.
- Finanční nástroje – příspěvky obcí, grantové prostředky kraje, prostředky z veřejných zdrojů ČR, EU, granty a dotace soukromých právnických osob.
- Podpora místních mezisektorových partnerství – místní akční skupiny apod.

KRAJSKÝ ÚŘAD

Krajský úřad je dotčeným orgánem státní správy, jemuž je speciálními zákony svěřena ochrana veřejných zájmů. Veřejným zájmem, vybráno pouze z pohledu řešené problematiky a území CHKO Jizerské hory, je ochrana lesa, přírodního prostředí, krajiny a zemědělského půdního fondu.

Krajský úřad schvaluje lesní hospodářské plány a dále rozhoduje o zařazení lesů do kategorie lesů ochranných nebo lesů zvláštního určení a o souhlasu k návrhům územně plánovací dokumentace všech stupňů s výjimkou velkého územního celku (zde rozhoduje Ministerstvo životního prostředí ČR), pokud umisťuje rekreační a sportovní stavby na pozemky určené k plnění funkcí lesa, o souhlasu k návrhům územně plánovací dokumentace obcí s rozšířenou působností, jimiž mají být dotčeny lesní pozemky, pokud není příslušné ministerstvo.

Nástroje řízení a rozvoje lesů:

- Legislativní – zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, v platném znění.
- Koncepční – Krajský lesnický program
- Kompetenční – dotčený orgán ochrany lesa ve správním řízení

SPRÁVA CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI JIZERSKÉ HORY

Správa chráněné krajinné oblasti Jizerské hory je dotčeným orgánem státní správy, tj. orgánem státní správy, jemuž je zákonem svěřena ochrana veřejných zájmů. Veřejným zájmem je ochrana přírodního prostředí a krajiny. Správa je ze zákona odbornou organizací ochrany přírody ve svém územním obvodu, zejména provádí potřebné inventarizační přírodovědné průzkumy, dokumentaci a šetření v ochraně přírody a další činnosti (§ 78 zákona).

Vydává stanoviska ke všem fázím pořízení územně plánovací dokumentace, jako dotčený orgán státní správy a je dotčeným orgánem státní správy v procesu územního rozhodnutí.

Základním koncepčním dokumentem ochrany přírody a krajiny na území CHKO je Plán péče CHKO JH (www.chko-jizerky.cz). Plán péče CHKO Jizerské hory byl schválen v září 1987 s horizontem platnosti 10 let. Navrhuje praktickou realizaci navržených opatření, která jsou nezbytná k uchování nejcennějších ekosystémů, a současně věnuje maximální úsilí aspektu celkové revitalizaci poškozeného přírodního prostředí, s dostatečným prostorem pro společenský a hospodářský život obcí a ekologicky únosné rekreační a sportovní aktivity. Plán péče je podkladem pro zpracování územních plánů (kraje, obcí), podkladem pro zpracování lesních hospodářských plánů a pozemkových úprav.

Nástroje řízení a rozvoje Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory:

- Legislativní – Zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.
- Kompetenční – Správa CHKO je orgánem státní správy na úseku ochrany přírody
- Koncepční – Plán péče CHKO Jizerské hory, Plány péče maloplošných chráněných území
- Finanční – dotační prostředky z Programu péče o krajinu na opravu infrastruktury v MCHÚ

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, S. P. , HRADEC KRÁLOVÉ

Rozhodnutím ministra zemědělství bylo právo hospodaření k pozemkům určeným k plnění funkce lesa, které zůstaly ve vlastnictví státu, převedeno na Lesy České republiky, státní podnik (1.1.1992). Práce v jednotlivých oblastech je řízena prostřednictvím 13 regionálních pracovišť, krajských inspektorátů (viz kapitola 5.3.).

Lesy ČR, s. p., zastupují a hájí postavení vlastníka, jehož zájmy uplatňují zejména v procesech zpracování a schvalování krajských koncepčních dokumentů, v procesech pořízení územních plánů obcí a kraje a v procesech územního řízení, kde hájí postavení vlastníka.

Nástroje řízení a rozvoje lesů:

- Legislativní – Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, v platném znění
- Koncepční – oblastní plán rozvoje lesů, lesní hospodářské plány, lesní hospodářské osnovy
- Finanční – finanční příspěvky na hospodaření v lesích (z.č. 675/2004 Sb.)

EUROREGION NISA

Euroregion Nisa je dobrovolné zájmové sdružení obcí a okresů v prostoru Trojzemí, tj. hraničních oblastí mezi Českou republikou, Spolkovou republikou Německo a Polskou republikou. Euroregion byl založen za účelem podpory rozvoje těchto oblastí formou vzájemné, hranice států přesahující spolupráce. Ta spočívá na zásadách rovnoprávnosti, vyjádřených Evropskou rámcovou úmluvou o spolupráci přesahující hranice mezi územními celky a orgány, přijatou Radou Evropy v roce 1980.

Euroregion – Neisse – Nisa – Nysa je první společensky uznanou formou přeshraniční spolupráce ve střední a východní Evropě. Byl založen v roce 1991 a stal se průkopníkem spolupráce mezi regiony v pohraničí. Všechny orgány Euroregionu pracují v rámci právních norem svých zemí, financování je zaměřené na určité projekty a řídí se zvláštními dohodami. Sdružení nemá vlastní právní subjektivitu v souladu s právními předpisy zúčastněných zemí.

Nástroje rozvoje spolupráce na území Euroregionu Nisa:

- Organizační – sekretariáty: Euroregionu je administrativním orgánem sdružení; je tvořen trojstranným konziliem sekretářů, kteří reprezentují zúčastněné strany a pro výkon své funkce mají plnou moc; sekretáři pracují paralelně bez vzájemné podřízenosti; sekretariát koordinuje činnost pracovních skupin Euroregionu a vyřizuje administrativní záležitosti;
 - euroregionální skupiny expertů (EUREX): řeší odborné problémy v rámci jednotlivých částí Euroregionu a vypracovávají návrhy a doporučení pro Radu, která je schvaluje a jejich realizaci dále prosazuje; ochranou přírody se zabývá pracovní skupina „ekologie lesa“;
- Finanční – Strukturální fondy a Iniciativy společenství, Fond malých projektů, Regionální fond (na saské straně)
- Koncepční – Koncepce rozvoje cestovního ruchu Euroregionu Nisa (www.neisse-nisa-nysa.cz)

SPOLEČNOST RPO JIZERSKÉ HORY, O. P. S.

Společnost je nestátní neziskovou organizací založenou v roce 1999 Nadací pro záchranu a obnovu Jizerských hor. Legislativní rámec činnosti Společnosti je dán zákonem č. 248/1995 Sb. Společnost působí na území České republiky, zejména v oblasti Jizerských hor a na území Libereckého kraje.

Jejím posláním je obnova harmonické krajiny Jizerských hor a harmonického vztahu lidí k této krajině.

Nástroje pro realizaci poslání společnosti

- Základní programy – péče o krajinu
podpory udržitelného rozvoje venkovských komunit
environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty
podpory neziskového sektoru
- Finanční nástroje – dotace z veřejných zdrojů, dary a granty soukromých právnických osob (domácí a zahraniční nadace, firmy), dary fyzických osob, příjmy z vlastních činností
- Komunikační nástroje – publikace, osvětová činnost, vzdělávání